

Міністерство соціальної
політики України

Забезпечення функцій захисту прав дитини в ОТГ

2017 рік

КОЖНА
ДИТИНА
МАЄ ПРАВО

НА ПІКЛУВАННЯ

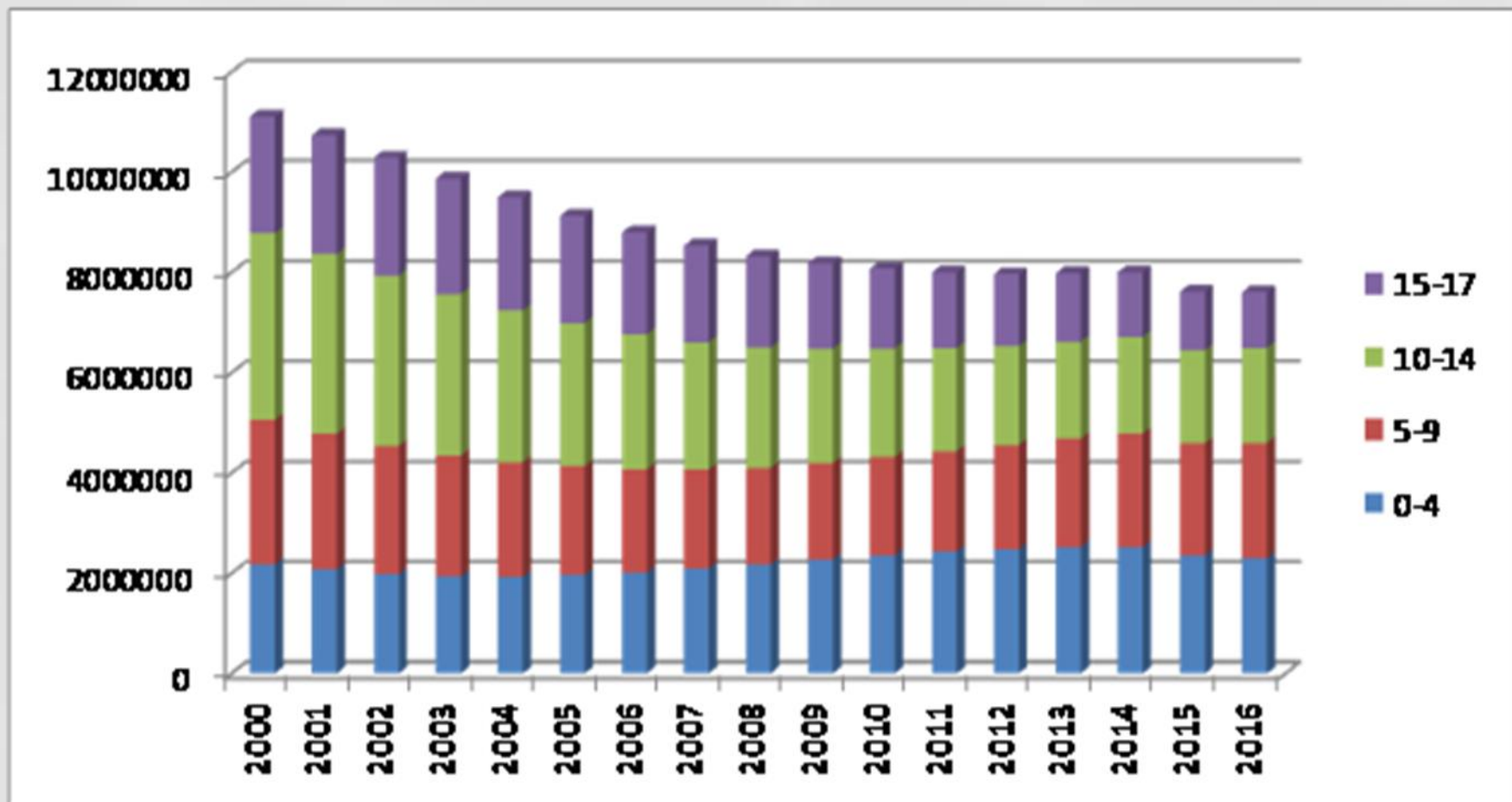
- *БАТЬКІВ*
- *РОДИЧІВ*
- *ГРОМАДИ*
- *ДЕРЖАВИ*

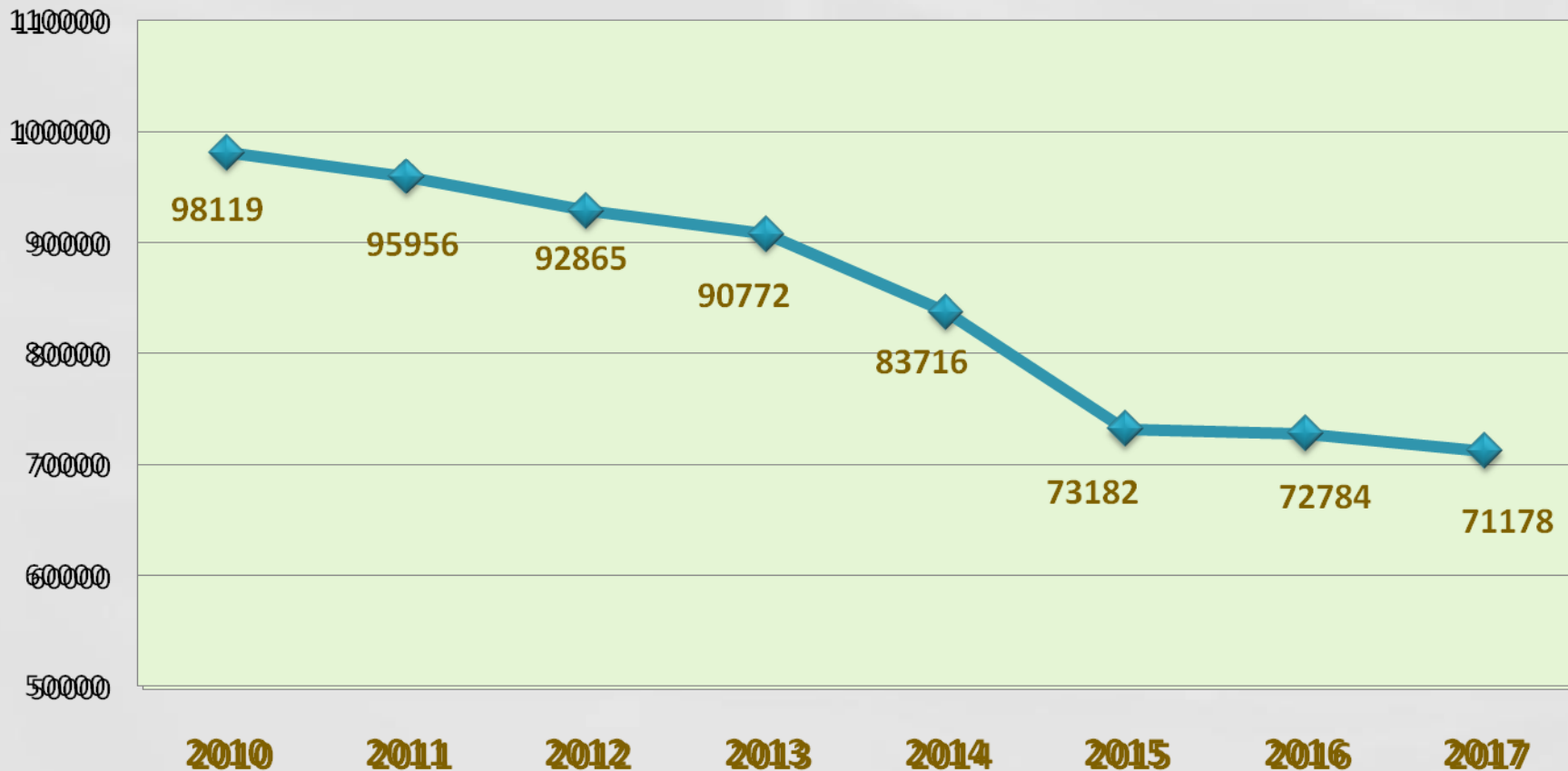
Інтереси дітей є першочерговими

*Конвенція ООН про права дитини
ст. 19,37*

Загальна чисельність дітей за 15 років зменшилася на 4,9 млн. осіб,
їх питома вага у загальній чисельності населення скоротилася
з 25,6 % до 17,9%

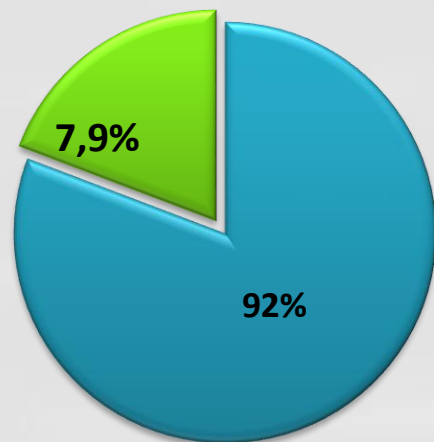

Кількість дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування

Влаштування дітей

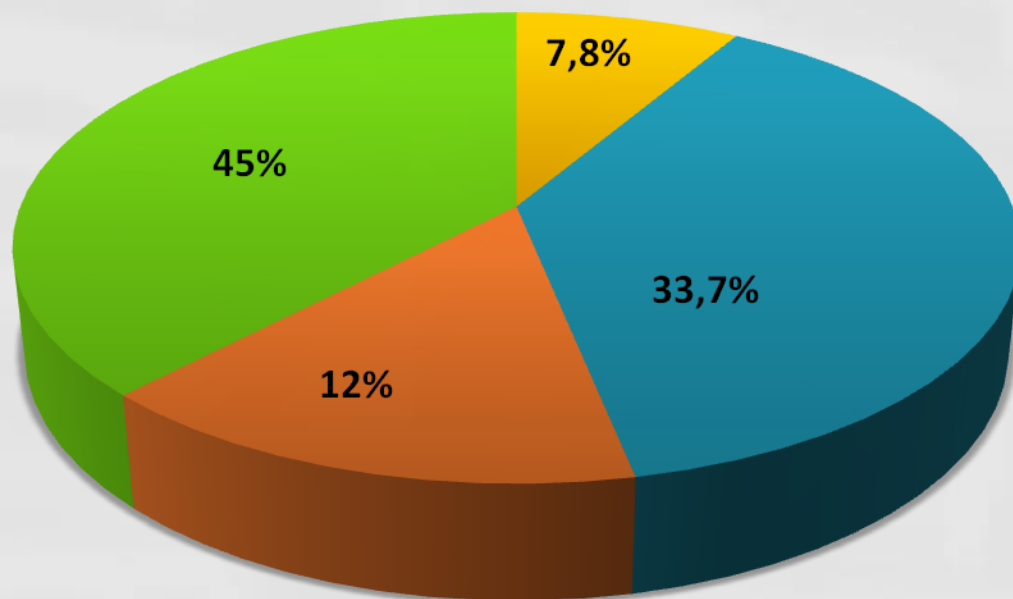
Діти-сироти та діти,
позбавлені батьківського
піклування

■ Діти - у сімейних формах виховання
(опіка, піклування, ПС, ДБСТ)

■ Діти - у державних закладах

Діти в інтернатних закладах
системи освіти

■ діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування

■ діти з особливими освітніми потребами

■ діти, які потребують санаторного лікування

■ діти, які потребують соціальної підтримки

Заклади інституційного догляду

580 (МОН)

132 (Мінсоцполітики)

39 (МОЗ)

Інтернатні заклади системи МОН

88 686 - діти, які мають батьків

7,9%

7 000 - діти-сироти, діти
позбавлені батьківського
піклування

Батьківська безвідповідальність

- **10 тисяч дітей щороку залишаються без батьківського піклування (алкоголізм, наркоманія, безвідповідальне ставлення батьків, жорстоке поводження з дитиною)**
 - **У 2016 році**
 - **відносно 5 095 дітей батьки позбавлені батьківських прав (у 2015 – відносно 4 820 дітей)**
 - **738 дітей відібрано впродовж року в батьків без позбавлення батьків батьківських прав (у 2015 р. – відібрано 572 дітей)**

Смертність дітей

Смертність дітей віком до 1 року від зовнішніх причин, які можуть бути усунені за умови якісного догляду і піклування у сім'ї, становить 6% випадків смерті дітей такого віку.

Смертність дітей від навмисних самоушкоджень (включаючи самогубства): у 2014 році - 125 осіб, а у 2015 р. – 148 осіб.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини: 11 дітей – у 2015 р., 14 – у 2016 р.

Зафіксовані злочини неналежного виконання обов'язків щодо охорони життя і здоров'я дітей:

51 злочин у 2014 році, 75 – у 2015 р., 70 – у 2016 р.

Висновки сумної статистики

- Ці показники засвідчують перебування дитячого населення у глибокій кризі, яку можна попередити
- Недостатня відповідальність територіальних громад за
 - збереження життя і здоров'я підростаючого покоління
 - своєчасне виявлення дітей у стані кризи
 - соціальний захист дітей, позбавлених батьківського піклування, та дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах
- Безвідповідальність батьків та недостатньо підтримуючих послуг для сім'ї приводять до кризи в сім'ї та негативних наслідків для дитини

Як попередити?

Діти - це особи, які потребують захисту в усіх сферах суспільного життя та на всіх його рівнях

Правові засади діяльності щодо захисту прав дітей в ОТГ

- Цивільний кодекс України (ст. 56)
- Закон України «Про місцеве самоврядування» (ст.34)
- Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (ст.8)
- Закон України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей» (ст. 4: *Штатна чисельність працівників служб у справах дітей виконавчих органів сільських, селищних рад відповідних територіальних громад встановлюється з розрахунку один працівник служби не більше ніж на одну тисячу дітей, але не менше одного працівника на ОТГ*)
- Постанова КМУ від 30.08.2007 р. N 1068 «Про затвердження типових положень про службу у справах дітей», п. 5 **рекомендує органам місцевого самоврядування розробити положення про службу у справах дітей на основі Типового положення про службу у справах дітей районної, районної у містах Києві та Севастополі державної адміністрації**

Завдання та повноваження щодо організації соціального захисту в ОТГ

- Наказом Мінсоцполітики «Про деякі питання діяльності об'єднаної територіальної громади щодо надання послуг із соціальної підтримки населенню» від 21.06.2017 № 1030:
 - доручено структурним підрозділам з питань соціального захисту населення ОДА
 - надати Методичні рекомендації щодо діяльності об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення та захисту прав дітей ОТГ для застосування у своїй діяльності;
 - організувати навчання працівників уповноважених соціальних підрозділів (посадових осіб)
 - сприяти впровадженню моделі адміністрування надання послуг із соціальної підтримки населення;
 - щоквартально до 10 числа місяця, що настає за звітним періодом, подавати Мінсоцполітики інформацію про стан впровадження моделі адміністрування надання послуг із соціальної підтримки населення в пілотних ОТГ

Завдання щодо досягнення ключових індикаторів

- Щомісячний показник, починаючи з жовтня 2017 р.:
- Наявність в ОТГ служби у справах дітей (уповноваженого представника із захисту прав дітей)
- Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які вибули із інтернатних закладів та влаштовані у сімейні форми виховання
- Кількість дітей, мешканців ОТГ, влаштованих до інтернатних закладів:
 - за заявами батьків (з розподілом на типи закладів);
 - за рішенням органу опіки та піклування (діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування)
- Кількість виявлених дітей, які потрапили у ситуацію безпосередньої загрози їх життю або здоров'ю або постраждали від жорстокого поводження

Проміжний моніторинг ключових індикаторів

Назва індикатора	Пілотні ОТГ		
	І групи (з населенням до 5 тис.) Всього 10 ОТГ	ІІ групи (з населенням від 5 до 10 тис.) Всього 14 ОТГ	ІІІ групи (з населенням понад 10 тис.) Всього 16 ОТГ
Наявність в ОТГ служби у справах дітей (уповноваженого представника із захисту прав дітей)	4	9	5
Кількість дітей, мешканців ОТГ, влаштованих до інтернатних закладів (осіб):	20	24	307
- за заявами батьків;	10	13	67
- за рішенням органу опіки та піклування	10	11	?
Кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які вибули із інтернатних закладів та влаштовані у сімейні форми виховання	1	4	247
Кількість виявлених дітей, які потрапили у ситуацію безпосередньої загрози їх життю або здоров'ю або постраждали від жорстокого поводження	1	35	25

Діяльність у громаді щодо захисту прав дітей

- виявлення дітей, залишених без батьківського піклування
- вжиття негайних заходів для прийняття рішення про відібрання дитини:
 - обстеження умов проживання (перебування) дитини;
 - встановлення особи дитини;
 - підготовка клопотання до органу опіки та піклування та проекту рішення про негайне відібрання дитини;
 - безпосередня реалізація рішення про негайне відібрання дитини;
 - організація надання дитині екстреної допомоги, у тому числі медичної
- забезпечення тимчасового влаштування дитини, залишеної без батьківського піклування
- прийняття рішення про доцільність /недоцільність повернення дитини, залишеної без батьківського піклування, до батьків

Діяльність у громаді щодо захисту прав дітей

- підготовка індивідуального плану соціального захисту дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, узгодження його на комісії з питань захисту прав дитини, контроль за виконанням
- здійснення контролю за умовами влаштування, утримання і виховання дітей у сім'ях опікунів, піклувальників, дитячих будинках сімейного типу, прийомних сім'ях
- робота із соціально-правового захисту дітей
- прийом повідомлень про дітей, які можуть перебувати у складних життєвих обставинах

Діяльність у громаді щодо захисту прав дітей

- ведення обліку дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах
- забезпечення захисту житлових та майнових прав дітей
- забезпечення соціального захисту внутрішньо переміщених дітей
- участь у допиті малолітніх та неповнолітніх свідків; судовому розгляді за участі неповнолітнього обвинуваченого
- контроль за цільовим використанням аліментів
- перевірка, у разі необхідності, умов роботи працівників молодше 18 років на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форми власності

Діяльність у громаді щодо захисту прав дітей

- реєстрація народження підкинутої, знайденої дитини, дитини, покинутої в пологовому будинку, іншому закладі охорони здоров'я, а також дитини, мати якої померла чи місце проживання матері встановити неможливо
- збір та оформлення документів для прийняття рішення про надання дитині статусу дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування
- вжиття заходів щодо усиновлення дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування
- вжиття заходів для прийняття рішення про влаштування дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування

Діяльність у громаді щодо захисту прав дітей

- підготовка документів та вжиття заходів для прийняття рішення про влаштування дитини-сироти, дитини, позбавленої батьківського піклування
- вжиття заходів щодо повернення до України позбавлених батьківського піклування дітей, які є громадянами України: взаємодія із закордонними дипломатичними установами України, організація зустрічі дитини на території України, її тимчасового влаштування
- забезпечення соціального захисту дітей, розлучених із сім'єю, дітей-біженців, дітей, які потребують додаткового захисту
- організаційне та методичне забезпечення комісії з питань захисту прав дитини
- підготовка рішень та висновків органу опіки і піклування при розгляді судом спорів щодо

Деінституціалізація догляду і виховання дітей

- Національна стратегія реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки
- План заходів з реалізації I етапу Національної стратегії реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017-2026 роки (розпорядження КМУ від 09.08.2017 № 526-р)
- **Перший крок:** починаючи з 2017/2018 навчального року обставини, які є підставою для зарахування до школи-інтернату дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, будуть розглядатися комісією з питань захисту прав дитини (постанова КМУ від 09.08.2017 № 576 “Про внесення змін до Типового положення про комісію з питань захисту прав дитини і Положення про загальноосвітній навчальний заклад”)
 - для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, - тимчасово, тільки у разі неможливості влаштування до сімейних форм на момент прийняття рішення
 - за заявами батьків – тільки якщо особливі умови праці (роз'їзний характер, змінна робота, вахтовий метод) чи тривале стаціонарне лікування батьків

Пріоритетні кроки для деінституціалізації

Впровадження в ОТГ уповноваженого представника із захисту прав

дітей (1 працівник не менше як на 1000 дитячого населення, але не менше одного працівника на ОТГ);

фахівця із соціальної роботи (1 шт. од. - до 500 сімей, які перебувають у складних життєвих обставинах та ін., відповідно до наказу Мінсоцполітики від 29.06.2016 № 709)

Запровадження послуг для підтримки сімей з дітьми у громаді, у тому числі і закупка соціальних послуг у недержавних надавачів послуг через соціальне замовлення

Створення умов для забезпечення потреб та інтересів кожної дитини та швидкого реагування на проблему, впровадження інклюзивної освіти

Створення патронатних сімей для тимчасового влаштування дітей із сімей у СЖО

Створення центрів соціальної підтримки сім'ї та дітей (у т.ч. відділення термінового влаштування дітей, відділення для батьків з дітьми, соціальної квартири, малого групового будинку, невідкладної допомоги сім'ї – за потреби)

(Примірне положенням про центр соціальної підтримки сім'ї та дітей)

Зміна механізмів фінансування: співфінансування з державного та місцевих бюджетів заходів з утворення дитячих будинків сімейного типу

Перший крок - субвенція з державного бюджету на придбання, будівництво ДБСТ, мал. групових будинків, соціального житла для сиріт і осіб з їх числа

Послуги у громаді, що забезпечать деінституціалізацію

Центр соціальної
підтримки сім'ї та дітей

Сім'я
патронатного
вихователя

Соціальна
реабілітація
дітей з батьками

Термінове
влаштування
дітей

Соціальний
супровід, денний
догляд, підвищення
батьківського
потенціалу

Центр реабілітації
для дітей з
інвалідністю

Невідкладна
допомога сім'ї

Інклюзивна
освіта

Малий груповий
будинок

Соціальна
квартира

Сімейні форми виховання
дітей-сиріт та дітей,
позбавлених батьківського
піклування

Державна субвенція

місцевим бюджетам на будівництво / капітальний ремонт / реконструкцію малих групових будинків, будинків підтриманого проживання, будівництво / придбання житла для дитячих будинків сімейного типу, соціального житла для дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, осіб з їх числа, виготовлення проектно-кошторисної документації

- Кількість житлових приміщень для дитячих будинків сімейного типу, які буде створено – 83
- Орієнтовна кількість дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які можуть бути влаштовані до створених дитячих будинків сімейного типу – 609
- Кількість осіб, які будуть забезпечені соціальним житлом – 555
- **Об'єднані територіальні громади теж можуть бути розпорядниками бюджетних коштів.**

Ми повинні забезпечити права своїм дітям і, в першу чергу, це відповідальність територіальної громади

